

УДК 347.91/.95

Володимир Бобрик,

канд. юрид. наук, старший науковий співробітник,
провідний науковий співробітник
Науково-дослідного інституту приватного права
і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака
Національної академії правових наук України

СПРОЩЕННЯ СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ СПРАВ З НЕВЕЛИКОЮ ЦІНОЮ ПОЗОВУ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД І ПЕРСПЕКТИВИ В УКРАЇНІ

У статті розкриваються перспективи запровадження в цивільне та господарське судочинство України спрощеної процедури вирішення справ із невеликою ціною позову, а також досвід запровадження і здійснення європейської процедури розгляду позовів з невеликою ціною згідно з Регламентом ЄС № 861/2007. Зроблено висновок, що в Україні спрощення судочинства в справах із невеликою ціною позову можливе шляхом його здійснення переважно у письмовій формі. Застосування спрощеної процедури має здійснюватись за грошовими вимогами із чітко визначеною максимальною межею «невеликої ціни» позову, за винятком деяких конкретних категорій справ. При цьому максимальний розмір вимог може і має бути диференційованим для цивільних і господарських справ. Спрощене провадження має бути безальтернативним щодо загального позовного провадження. Ця процедура має здійснюватись за активного судового керівництва. Спрощення провадження також може полягати у забезпеченні максимального доступу до правосуддя за рахунок зменшення ставок судового збору та доступного інформування про відповідну судову процедуру.

Ключові слова: правосуддя, цивільне судочинство, господарське судочинство, спрощення судочинства, ціна позову, європейські стандарти судочинства.

Постановка проблеми. Проведення в Україні судової реформи зумовлює необхідність розроблення нових підходів щодо здійснення правосуддя, удосконалення порядку розгляду та вирішення цивільних і господарських справ. Крім того, неухильне зростання кількості звернень фізичних і юридичних осіб до судів за захистом їхніх прав, свобод та інтересів останнім часом призвело до значної завантаженості суддів, особливо в загальних судах.

Коли відбувається розгляд судом конкретної справи і здійснюється правосуддя в цілому, має досягатися мета судочинства з мінімізацією витрат часу, сил та коштів, адже неоднорідність судових справ (як за їх характером, так і за складністю) визначає можливість різних шляхів досягнення цілей правосуддя, а отже й диференціації судових процедур. Значна частина справ, що розглядаються судами цивільної та господарської юрисдикції, ґрунтуються на позовах із невеликою ціною позову, які не є складними за своїм юридичним змістом. Тому розгляд цих справ у загальному порядку позовного провадження не можна назвати оптималь-

ним способом вирішення відповідних спорів і цілком може здійснюватися за спрощеною (порівняно із загальним позовним провадженням) судовою процедурою.

Законодавче закріплення спрощених видів судочинства здійснюється з метою забезпечення більшої доступності судочинства в певних нескладних категоріях справ за рахунок зниження судових витрат, скорочених строків судового розгляду та спрощення процесуальних вимог до дій учасників процесу та діяльності суду. При цьому ефективні спрощені провадження здатні істотно полегшити досягнення завдань судочинства. Однак неефективні спрощені провадження мають абсолютно протилежний наслідок, адже лише ускладнюють процесуальну форму, що маємо, зокрема, нині з процедурою заочного розгляду справи (Глава 8 Розділу III ЦПК України).

Цивільне судочинство в іноземних країнах характеризується диференціацією судових процедур, адже, окрім основного позовного порядку вирішення справ, існують і спрощені процедури (субпровадження) ухвалення судом рішень, обов'язкових до ви-

конання, які здійснюються без судового розгляду або зі значно скороченим (спрощеним) судовим розглядом.

Світова практика пошуку шляхів спрощення судочинства передбачає значну кількість відповідних способів, методів і форм. Але варто погодитися з висловленою науковцями думкою про те, що далеко не всі з них, незважаючи на доволі тривале існування в процесуально-правовій системі тієї чи іншої держави, є досить ефективними і заслуговують пильної уваги [1].

Останнім часом проблемам спрощення судочинства приділяється увага не лише в окремих країнах, а й на міжнародному рівні, в т. ч. в рамках права Європейського Союзу (ЄС). У ЄС вже тривалий час порушується питання про необхідність реформування процесуального законодавства країн-учасниць. Ця дискусія призвела до закріплення спрощених судових процедур як на рівні права окремих країн-учасниць ЄС, так і на рівні законодавства ЄС. При цьому останні судові процедури мають характер транснаціональних, адже призначені для вирішення справ між особами різних країн-учасниць ЄС. В умовах активної європеїзації різних сфер в Україні та продовження реформування української судової влади питання уніфікації та гармонізації процесуального законодавства держав-учасниць ЄС і відповідність цим процесам процесуального законодавства України набувають для нашої держави особливої актуальності.

До європейських ініціатив, спрямованих на налагодження співпраці між країнами-учасниками ЄС у сфері судочинства, зокрема, задля гармонізації та спрощення судових повідомлень, міжнародного обміну судовими і позасудовими документами, юрисдикції, а також правил визнання та виконання судових рішень у цивільних та комерційних справах, належить запровадження декількох загальноєвропейських спрощених судових процедур, урегульованих відповідними регламентами ЄС. У процесуальній науці такі загальноєвропейські спрощені судові процедури розглядаються в якості альтернативних судових юрисдикцій [2, с. 114], адже вони є альтернативними процедурам, що закріплені внутрішнім процесуальним правом країн-учасниць ЄС.

Першою такою альтернативною процедурою в рамках права ЄС стала європейська процедура видачі наказу про оплату («European order for payment procedure»), запроваджена 12 грудня 2006 року Європейським Парламентом і Радою ЄС Регламентом № 1896/2006 про введення Європейської процедури видачі наказу про оплату, який

набув чинності 12 грудня 2008 року для всіх країн-членів ЄС, за винятком Данії [3]. Цей Регламент дозволяє кредиторам стягувати за безспірними вимогами до боржників у цивільних і комерційних справах у судах країн-членів ЄС відповідно до єдиної процедури видачі європейського наказу про сплату, яка діє на основі стандартних форм. Існування єдиної процедури, яку досить часто іменують європейським наказним провадженням, що поширюється на всі країни-члени, дозволяє мінімізувати необхідність учасників судочинства ознайомлюватись із цивільними процедурами інших країн-членів ЄС [9, с. 177].

Іншою такою альтернативною судовою процедурою в рамках ЄС стала загальноєвропейська процедура розгляду позовів з невеликою ціною, запроваджена Регламентом № 861/2007 від 11 липня 2007 року, який діє з 01.01.2009 (European Small Claims Procedure).

Слід відзначити, що в Рекомендаціях R (81) 7 Комітету міністрів державам-членам щодо шляхів полегшення доступу до правосуддя наголошується на тому, що для спорів за позовними вимогам на незначну суму має бути встановлена процедура, що дозволяє сторонам звернутися до суду, не несучи витрат, неспівмірних з грошовою сумою, що є предметом спору. Із цією метою можна було би передбачити спрощене судочинство, уникати непотрібних судових засідань і обмежити право оскарження [4]. У Рекомендаціях R (84) 5 щодо принципів цивільного судочинства, спрямованих на вдосконалення судової системи, Комітет міністрів Ради Європи відзначив необхідність закріплення правил, що прискорюють вирішення спору у випадках, пов'язаних з неоспорюваним правом і позовами на невеликі суми [5].

Зазначені європейські стандарти судочинства є актуальними й для судочинства України, адже, як вказувалось вище, велика кількість судових справ характеризується позовами з невеликою ціною та є простими за своїм правовим змістом. Отже, наразі є актуальним дослідження перспектив запровадження критерію малозначності (невеликої ціни) позовів для внутрішньої диференціації цивільного і господарського судочинства.

Аналіз останніх досліджень. Питання оптимізації цивільного судочинства взагалі, напрями уніфікації судових процедур, обґрунтування запровадження спрощених судових процедур розглядалися в роботах таких українських та російських учених, як С. С. Бичкова, К. Л. Брановицький, С. В. Васильєв, Ю. Ю. Грибанов, Н. А. Громошина, К. В. Гусаров, В. В. Комаров, С. О. Короед,

Д. І. Кримський, Д. Д. Луспеник, Ю. В. Навроцька, П. І. Радченко, Н. О. Рассахатська, Н. Ю. Сакара, Т. В. Сахнова, Н. В. Сивак, О. В. Слепченко, В. І. Тертишніков, О. І. Угриновська, І. В. Удальцова, А. О. Ференс-Сороцький, С. Я. Фурса, К. А. Царгородцева, М. Й. Штефан, О. О. Штефан, В. В. Ярков та ін. Водночас у юридичній літературі недостатньо уваги приділяється питанням європейського цивільного процесу, реформуванню процесуального законодавства країн-учасниць ЄС, створення уніфікованих спрощених судових процедур у ЄС, запровадження в Україні спрощеної судової процедури, що ґрунтується на невеликій ціні позову. Проте дослідження проблем оптимізації національного судочинства в цивільних і господарських справах буде неповним і необґрунтованим без з'ясування європейського досвіду правового регулювання спрощеної процедури розгляду позовів на невелику суму та визначення перспектив запровадження її аналогу в судочинстві України, що й ставиться за мету цієї праці.

Виклад основного матеріалу. У багатьох країнах-членах ЄС вже давно застосовується спрощений порядок розгляду т. зв. «малозначних» позовів, що регулюється їхнім національним процесуальним правом. Разом із тим критерії визначення малозначності позовів далеко не завжди пов'язані із ціною позову. Доволі часто під «малозначністю» позовів процесуальне законодавство передбачає відносну нескладність певної категорії справ. Із цієї причини спрощені судові провадження, засновані на малозначності, часто використовують вказівку на певні категорії справ. А в деяких судових провадженнях ціна позову, за якої допускається застосування спрощеного порядку, залежить від категорії справи [7].

Міжнародне співробітництво між країнами-учасницями ЄС зумовило появу уніфікованої (єдиної) наднаціональної процедури розгляду позовів з невеликою ціною – European Small Claims Procedure (ESCP), яка була запроваджена з 1 вересня 2009 року Регламентом Європейського парламенту і Ради ЄС від 11 липня 2007 року № 861/2007 про запровадження європейської процедури розгляду позовів з невеликою ціною [6].

Відповідно до зазначеного Регламенту ESCP є спрощеною судовою процедурою вирішення цивільних і господарських позовів міжнародного характеру, ціна яких не перевищує 2000 євро (за виключенням відсотків за користування грошима, судових та інших витрат), яка встановлена для полегшення доступу до правосуддя шляхом спрощення процедури, скорочення строків і зменшен-

ня судових витрат. З Регламенту випливає, що ESCP може застосовуватись у разі вирішення будь-яких цивільних і господарських (комерційних) спорів міжнародного характеру, які відповідають вказаному цензу, за деякими чіткими винятками. Так, у порядку ESCP не можуть розглядатися справи щодо: статусу або дієздатності фізичних осіб; права власності, що випливає зі шлюбних відносин, аліментних зобов'язань, заповітів і спадкування; банкрутства, процедур, пов'язаних із припиненням діяльності неплатоспроможних компаній або інших юридичних осіб, судових домовленостей, мирової угоди та аналогічних процедур; соціального забезпечення; арбітражу; трудового права; володіння нерухомим майном, за винятком грошових позовів, або порушення недоторканності приватного життя і прав, пов'язаних з особистістю, в тому числі дифамації.

У Преамбулі Регламенту йдеться про необхідність дотримання судами під час здійснення ESCP права на справедливий і неупереджений розгляд, а також принципу змагальності сторін. Разом із тим процедура ESCP відрізняється особливими правилами збирання доказів.

Процедура ESCP починається з подання позовної заяви до компетентного суду. Позовна заява з доданими документами може бути подана безпосередньо до суду, відправлена поштою чи іншим способом зв'язку (факс, електронна пошта), прийнятним для правової системи країни суду. У разі необхідності до заяви повинні додаватися письмові докази.

Особливістю ESCP є відсутність необхідності звернення як позивача, так і відповідача до юриста, адже Регламентом затверджені доволі прості та зрозумілі стандартні форми (бланки) процесуальних документів. Форми документів містять варіанти заповнення практично всіх пунктів і коротке їх роз'яснення. Позивач подає заяву офіційною мовою країни суду. Сторони повинні бути забезпечені інформацією про можливість отримання зазначених форм, порядку їх заповнення, а також правовою інформацією, наприклад, про особливості процедури ESCP.

Якщо спір не підпадає під критерії процедури ESCP, суд повідомляє про це заявника та продовжує розгляд справи відповідно до звичайної національної судової процедури. Якщо справа підпадає під дію Регламенту № 861/2007, але заяву заповнено не повністю або вона містить якісь неточності, суд надає можливість доповнити або виправити її протягом певного строку. Інакше заява залишається без розгляду.

Протягом 14 днів після отримання позовної заяви суд направляє відповідачу її копію, в разі необхідності копії додатків до неї – разом зі стандартною формою С. Відповідач протягом 30 днів після отримання позовної заяви має представити в суд свою письмову відповідь за формою С, додавши потрібні документи.

Процедура ESCP є письмовою, проте суд за власною ініціативою або за ініціативою сторін може провести усне судове засідання. Відмова в усній процедурі з ініціативи сторін має бути мотивованою, викладеною у письмовому вигляді та може бути оскаржена. Усні слухання (якщо про це судом буде прийнято відповідне рішення), а також доказування (допит свідка) можуть бути проведені за допомогою відеоконференції або будь-якого іншого способу дистанційної відео- або аудіокомунікації, якщо суд володіє необхідними технічними можливостями. Регламент рекомендує країнам-учасникам заохочувати суди використовувати новітні засоби зв'язку.

Сторони не зобов'язані давати юридичну оцінку спору, оскільки передбачається, що в судовому розгляді в порядку ESCP не братиме участі юрист. Суд має попередити сторони про процесуальні особливості спору та сприяти примиренню. У рамках ESCP може бути подано зустрічний позов, але він буде розглядатися в порядку ESCP, якщо підпадатиме під зазначені вище умови (критерії) прийнятності вимог у даній процедурі. Якщо сума зустрічного позову становить понад 2000 євро, то первісний позов і зустрічний позов будуть розглядатися відповідно до внутрішнього процесуального законодавства, що застосовується у відповідній державі-члені ЄС.

Процесуальні строки можуть бути продовжені судом тільки у виняткових випадках. Суд має ухвалити рішення у справі не пізніше 30 днів після усного судового засідання, або отримання письмової відповіді відповідача з приводу основного позову чи письмової думки позивача з приводу зустрічного позову, або отримання всіх необхідних документів. Рішення суду набуває чинності з моменту ухвалення та має визнаватися і виконуватися в інших країнах-учасниках без спеціальної процедури визнання. Зацікавленій стороні видається сертифікат за формою D для виконання рішення на території іншої країни-учасниці ЄС.

Усі судові витрати відшкодовуються стороною, яка програла справу. Водночас суд не може покласти на неї обов'язок відшкодувати судові витрати, які не є необхідними або непропорційні вартості позову.

Регламентом № 861/2007 не передбачено порядок оскарження рішень, ухвалених у рамках ESCP, оскільки правові норми щодо оскарження судових рішень у національних правових системах країн-учасниць ЄС суттєво відрізняються. Проте Регламент встановлює мінімальні стандарти перегляду рішень, які стосуються перевірки не обставин справи і правильності застосування матеріального права, а дотримання судом прав Відповідача щодо свого захисту від пред'явленого до нього позову.

Слід зазначити, що у зарубіжній юридичній літературі та аналітичних висновках наголошується на недоліках ESCP. Так, Регламент залишив невирішеними багато питань, які знаходять своє врегулювання на рівні національного права, і тим самим втрачається загальноєвропейська уніфікованість відповідних правових норм. У свою чергу, це впливає на рівень захисту сторін, а також строки і вартість процесу [8], що дещо нівелює той задум, заради якого було запроваджено ESCP. Основними ж проблемами, які стримують широке застосування ESCP в ЄС, є відсутність належного інформування громадян країн ЄС про можливості даної процедури [10], а також обмеженість застосування цієї процедури виключно для вирішення транснаціональних спорів.

Незважаючи на європейський шлях України, ні цивільне, ні господарське судочинство наразі не має спрощеного судового провадження у справах із невеликою ціною позову, та й взагалі заснованого на малозначності заявлених вимог. Наказне провадження в цивільному судочинстві, яке можна і слід визнати спрощеним провадженням, не ґрунтується на малозначності вимог, і його процедура є цілком відмінною від порядку ESCP. Тому й потенціал спрощеного провадження у справах із позовами з невеликою ціною залишається в Україні нереалізованим.

Обговорюючи допустиму для національного судочинства концепцію спрощеного провадження у справах з невеликою ціною позову, варто виходити з того, щоб така процедура не має перетворити судочинство суто в письмове провадження, а тому повинна передбачати можливість за наявності відповідної потреби проведення усного судового засідання.

Важливим, навіть головним, аспектом у запровадженні даного виду спрощеного провадження буде вироблення критерію (умов) його застосування, тобто визначення тих вимог, за умов дотримання яких справи можуть вирішуватись у даному порядку. Таким критерієм має стати конкретна грошова

сума, що чітко визначатиме максимальний розмір «невеликої ціни позову». При цьому має виключатися застосування в нормах процесуального права таких розмитих понять, як «малозначність», «незначність», «невелика ціна» тощо. Ці поняття слід застосовувати лише для позначення самого провадження за умови чіткого визначення їх змісту. Також важливо законодавчо закріпити або перелік справ, які не можуть бути розглянуті в такому спрощеному порядку, як це має місце в ESCP і, на наш погляд, видається правильнішим, або ж, навпаки, перелік справ, вирішення яких має здійснюватися у спрощеному провадженні. Звісно ж, у справах господарської юрисдикції максимальний розмір «невеликої ціни» позову має бути вищим, ніж у справах цивільної юрисдикції, що пов'язано зі специфікою юридичного і фактичного складу справ, які розглядаються в господарському процесі.

Спрощене провадження в справах із невеликою ціною позову не слід конструювати як альтернативний до позовного провадження спосіб судочинства. Спрощене судочинство має застосовуватись на безальтернативній основі у разі відповідності позову встановленим критеріям допуску до спрощеного провадження. Навіть подання відповідачем заперечень проти проведення спрощеного провадження не може бути підставою для «переходу» до звичайного позовного провадження. Однак за наявності відповідного клопотання сторони спрощене провадження має здійснюватись не лише письмово, а й за рішенням судді усно.

Запровадження спрощеного провадження у справах із невеликою ціною позову має супроводжуватись встановленням у цьому провадженні обов'язкового активного суддівського керівництва ходом процесу, подібного до того, що нині де-факто існує в господарському процесі. Призначенням такого судового керівництва має бути попередження процесуальних ускладнень і зловживань сторін. Таке судове керівництво може полягати в тому, що суд ще тоді, коли надійшла позовна заява, повинен детально роз'яснити сторонам не лише їхні права та обов'язки, а й правовий зміст спору та дії, які вони мають вжити для швидкого й ефективного вирішення спору, в т. ч. які засоби доказування можуть бути ними використані. Однак таке судове керівництво не повинно ставити під сумнів основоположні принципи судочинства, такі як змагальність, рівність сторін і неупередженість судді.

Запровадження спрощеного судового розгляду так чи інакше передбачає здешевлення процесу, в тому числі й щодо витрат

на правову допомогу. Тому мають бути розроблені прості за своїм змістом уніфіковані бланки (форми, формуляри) всіх необхідних процесуальних документів. Такі формуляри, правила їх заповнення, а також загальна інформація про спрощене провадження (процедуру, строки, наслідки тощо) мають бути розміщені на стендах у судах, а також на веб-порталі судової влади. Крім того, європейський досвід показує необхідність проведення широкої роз'яснювальної роботи задля доведення до громадян можливостей і переваг спрощеного порядку розгляду судових справ.

Висновки

Активний процес гармонізації процесуального права ЄС, який почався в 2000 році, охопив багато сфер процесуального регулювання, у тому числі питання юрисдикції, визнання та виконання рішень, обміну судовими документами, збору доказів, та призвів до запровадження загальноєвропейських судових процедур, зокрема європейської процедури розгляду позовів з невеликою ціною (ESCP).

Досвід застосування ESCP в країнах-учасниках ЄС засвідчив його ефективність, а тому подібна процедура (без урахування її транснаціонального характеру) цілком може бути втілена в цивільному та господарському судочинстві України. Запровадження в національне правосуддя спрощеного провадження у справах з невеликою ціною позову за зразком ESCP має прискорити судовий розгляд відповідних позовів, зменшити судові витрати сторін, а також забезпечити оперативність судового захисту.

Список використаних джерел:

1. Види упрощених судових производств [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.finexg.ru/vidy-uproshhennykh-sudebnykh-proizvodstv>.
2. Штефан О. О. Практика вирішення проблем цивільної юрисдикції в країнах-членах ЄС / О. О. Штефан // Вісник Маріупольського державного університету. – 2013. – Вип. 5. – С. 112–116. – (Серія: Право).
3. Regulation (EC) No 1896/2006 of the European parliament and of the Council of 12 December 2006 creating a European order for payment procedure [Електронний ресурс]. – Режим доступу : eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:399:0001:01:EN:HTML.
4. Рекомендація R (81) 7 Комітета міністрів Ради Європи державам-членам относительно путей облегчения доступа к правосудию от 14 мая 1981 года [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_133.

5. Рекомендация R (84) 5 Комитета министров Совета Европы государствам-членам относительно принципов гражданского судопроизводства, направленных на совершенствование судебной системы от 28 февраля 1984 года [Электронный ресурс] // Официальный веб-сайт Верховной Рады Украины. – Режим доступа : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_126.

6. EC Regulation № 861/2007 of the European Parliament and of the Council of 11 July 2007 establishing a European Small Claims Procedure // Official Journal of the European Union. – 2007. – L. 199/1.

7. Справка, подготовленная для Российского союза промышленников и предпринимателей компанией WBL Distribution (World Business Law), осуществляющей регулярный мониторинг законодательства 36

зарубежных юрисдикций [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://media.rspp.ru/document/1/8/f/8f87005f7563bcb327f0e3b80fe6507.pdf>.

8. Stone P. EU Private International Law. Harmonization of Laws [Электронный ресурс] / P. Stone. – Edward Elgar Publishing, 2008. – Режим доступа : <http://www.twirpx.com/file/950466>.

9. Бобрик В.І. Європейське показна провадження // Приватне право і підприємництво : збірник наукових праць / редкол.: Крупчан О.Д. (гол. ред.) та ін. – К.: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва Національної академії правових наук України, 2013. – Вип. 12. – С. 176–180.

10. ECC-Net. European Small Claims Procedure. Report September 2012. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://ec.europa.eu/consumers/ecc/docs/small_claims_210992012_en.pdf

В статье раскрываются перспективы внедрения в гражданское и хозяйственное судопроизводство Украины упрощенной процедуры рассмотрения дел с небольшой ценой иска, а также опыт внедрения и осуществления европейской процедуры рассмотрения малозначительных исков согласно Регламенту ЕС № 861/2007. Сделан вывод, что в Украине упрощение судопроизводства по делам с небольшой ценой иска возможно путем его осуществления преимущественно в письменной форме. Применение упрощенной процедуры должно осуществляться по денежным требованиям с четко определенной максимальной «небольшой» ценой иска, за исключением некоторых категорий дел. При этом максимальный размер требований может быть дифференцированным для гражданских и хозяйственных дел. Упрощенное производство должно быть безальтернативным общему исковому производству. Эта процедура должна осуществляться при активном судебном руководстве. Упрощение производства также может заключаться в обеспечении максимального доступа к правосудию за счет уменьшения ставок судебного сбора и доступного информирования о соответствующей судебной процедуре.

Ключевые слова: правосудие, гражданское судопроизводство, хозяйственное судопроизводство, упрощение судопроизводства, цена иска, европейские стандарты судопроизводства.

The article deals with perspective of establishing in civil and commercial litigation of Ukraine simplified procedures for resolving cases of small cost of action, also European experience of the establishing and implementation procedures of consideration of cases with small cost of action in accordance with EC Regulation № 861/2007. It is concluded, that in Ukraine, simplification proceeding in a small cost of action is possible through its implementation preferably in writing. Application of the simplified procedures should be subject to monetary claims with well defined maximum limit of «small price» claim, except for certain specific categories of cases. The maximum amount of requirements can and should be differentiated for civil and commercial cases. Simplified procedure should be uncontested with regard to common action proceedings. This procedure should be performed with the active judicial direction. Simplification of proceedings also may consist in providing maximum accessibility to justice due to the reduction of court fees and accessible information concerning to the judicial procedure.

Key words: justice, civil litigation, commercial litigation, simplification proceedings, cost of action, European standards of justice.

